

LARY



Nummer 1 ♦ Mars 1998

Svenska Laryngförbundet



Dator ett hjälpmedel eller bara en leksak för ungdomar? *Sid 5*

BRASILIANSK BARK – MIRAKELMEDICIN MOT CANCER *Sid 7*

SHIATSU – VAD ÄR DET? *Sid 10* STÖDKOMPISARNA I GÖTEBORG *Sid 12*

Nytt år och det första numret av förbundetidningen

Vi i redaktionsgruppen har många gånger värdjat till er i föreningarna att skriva om de aktiviteter ni har. Varför?

Jo det finns många orsaker till denna värdjan, jag räknar upp en del av dem.

- Andra föreningar kanske kan nyttja de erfarenheter ni gjort.
- Aktivitetstips är alltid bra att få.
- Någon förening kanske behöver hjälp för att genomföra ett aktivitetsförslag. Varför inte samordna förslagen?
- Bidragsnormerna blir strängare för varje år varför det kan vara nyttigt att tala om vad man gör till en större krets än de som normalt läser protokollen och rapporter från er förening.
- I SLF:s medlemsföreningar vet jag att det finns många duktiga funktionärer och varför skall vi då inte som många andra föreningar och förbund tala om vilka duktiga medlemmar vi har? Och ni, tänk på att det behövs "påläggskalvar" i såväl föreningarna som förbundet. Med andra ord gäller det att aktivera de nya medlemmarna som kommer med.
- Ni som idag är i farten, tänk på hur bra ni mått tack vare att ni har kunnat ägnat er åt något och därmed använda de kunskaper ni skaffat er under åren. Med dessa erfarenheter bör det kännas viktigt att aktivera nya medlemmar som kommer med i våra föreningar.

Per-Arne Herbertson
redaktör ■



Svenska Laryngförbundet

- ♦ har läns- och regionföreningar verksamma över hela landet.
- ♦ har kontakt med motsvarande förbund i andra länder.
- ♦ har förtroendeanslutna läkare, tandläkare, logopedier, kuratorer och dietister.
- ♦ är en av huvudmännen i Cancerfonden.
- ♦ tillhör handikappförbundets samarbetsorgan.
- ♦ finansieras genom medlemsavgifter och anslag, bl a statliga organisationsstöd.
- ♦ har instiftat fristående Stiftelsen Laryngfonden, som bl a ger rehabiliteringsstöd till de som drabbats av cancer i öron, näsa och halsområdet.
- ♦ arbetar för lika rätt till behandling, vård och rehabilitering samt för social trygghet.
- ♦ utger tidskriften Lary.
- ♦ värnar sina medlemsgruppers intressefrågor.

Statsministern vill ha en nationell handikapplan

En nationell handikapplan, bättre samordning samt en inbjudan till nya samråd. Det lovade statsminister Göran Persson när han dök upp på den internationella handikappdagen, direkt efter ett möte med den ryska presidenten Boris Jeltsin. Statsministern svepte in med hoper av medarbetare och inspirerad av sitt möte med Boris Jeltsin talade han om hur snabbt allt förändras. Det forna Sovjetunionen har förvandlats till demokrati och handikappfrågor har blivit glömda.

– Jag kommer ihåg när jag var aktiv i ABF på 70-talet. Då stod frågor som rörde funktionshinder överst på dagordningen. Då var de självklara.

Orsaken till förändringen är, enligt statsministern, de ändrade värderingar som fick sitt intåg på 1980-talet då alla skulle satsa på sig själva. Den skada dessa värderingar till slut ställde till med i statens finanser har nu reparerats, menade Göran Persson. – Jag är mer än någon annan ansvarig för de besparingar som gjorts. En del var inte väl avvägt. Det vet vi. – Nu rättar vi till det, sa statsministern som tycker att Sverige nu är inne i en ny intressant period. Nu kan vi ta fram värderingar som lyfter fram välfärdssamhället.

Statsministern lovade en bättre samordning av handikappfrågor i regeringskansliet. En lösning som han föreslog var att knyta ett sekretariat till den statssekreterargrupp som finns för samordning av handikappfrågor.

Regeringen ska också ta fram en handikapplan som bygger på FN:s standardregler. Här vill statsministern ha en konkret realistisk plan.

– Det får inte vara ett dokument som far iväg ut i det fria.

Statsministern lovade sedan att bjuda in företrädare från handikapprörelsen till fortsatta samråd.

Den 28 november träffade handikapprörelsen statsministern för en överläggning. Talet på den internationella handikappdagen visade att många av de framstötter som då gjordes föll i god jord. Eller som en omtumlad HSO-ordförande Lars Löow sa efter att statsministern hade gått.

– De senaste fem åren har det varit motigt. Vi har hela tiden fått försvara våra positioner. Nu får vi resultat

(ikapp) ■

Försäkringskassan behöver experthjälp

Försäkringskassorna måste få hjälp med att göra kvalificerade utredningar av människor med invecklade och svåra funktionshinder. Detta framhåller betänkandet "Försäkringsmedicinskt centrum – en resurs för utredning och metodutveckling" (SOU 1997:169). När det handlar om komplicerade fall saknar försäkringskassorna ofta möjlighet till att remittera ärenden till en utredningsinstans inom sjukvården, konstaterar utredningen. Risken är att minskade resurser leder till att människor med diffusa symptom inte blir ordentligt utredda och därmed inte får lämplig rehabilitering, enligt betänkandet. Dessutom riskerar de att inte få någon ersättning från försäkringskassan.

(ikapp) ■

För dyrt med medicin

Fem procent av 5000 hushåll svarade att de någon gång under 1997 inte hade råd att hämta ut medicin. Vanligast var att människor avstod att hämta ut medel mot astma och allergi. Främst är det medicin till vuxna som inte hämtas ut. Det visar en enkät som Socialstyrelsen har gjort. Hela 24 procent av hushållen sa att de skulle ha svårt att

klara av ett oväntat läkemedelsinköp på 500 kronor. Vart tionde hushåll har minskat sin användning av medicin.

Bakgrunden till undersökningen är att försäljningen av läkemedel minskade för första gången förra året. I fjol försvann fria läkemedel för vissa diagnoser och det infördes ett högkostnadsskydd på 1300 kronor per år för mediciner.

Socialstyrelsen ska nu följa upp undersökningen. Man vill särskilt ta reda på varför människor avstått från att hämta ut medel mot astma, allergier och magsår.

(ikapp) ■

Hela rapporten nr 1998-00-008 kan beställas på fax 08-760 58 95 eller e-post:

sos.order@special.lagerhus.se

Prioriteringar i sjukvården

Pengarna räcker inte till när kraven på hälso- och sjukvården ökar. Därför ska en delegation informera hälso- och sjukvården om hur de ska prioritera. Delegationen ska också värdera effekterna av prioriteringarna, bland annat ska man titta på om vissa grupper drabbas på bekostnad av andra. Enligt kommittédirektivet bör särskild uppmärksamhet ges åt funktionshindrade människor. Det var våren 1997 som riksdagen beslöt om en prioriteringsordning inom sjukvården. I den första gruppen finner vi vård av livshotande akuta sjukdomar, kroniska sjukdomar och lindrande vård i livets slutskede. Den andra gruppen rör förebyggande insatser och rehabilitering. Den tredje gäller vård av mindre akuta sjukdomar eller skador. Den fjärde gruppen omfattar vård som inte beror på skada eller sjukdom, exempelvis kosmetiska operationer.

Senast den 31 december år 2000 ska delegationen redovisa sitt arbete för regeringen.

(ikapp) ■

Efter trädkramare – sjukhuskramare

Sjukvårdens omstrukturering har gett upphov till det nya ordet "sjukhuskramare". Med detta menas personal och en upprörd allmänhet som vill ha kvar sitt lokala sjukhus. Det nya ordet uppsnappades på Läkarstämman.

(ikapp) ■

Frysta bidrag

Regeringen har beslutat att frysa statsbidragen till handikapporganisationerna på 1997 års nivå.

Det innebär att handikapporganisationerna får exakt samma anslag i år som förra året. Under året ska en statlig utredning se över villkoren för bidragen. Socialstyrelsen föreslog att tio nya organisationer ska få statsbidrag i år, bland andra Föreningen Barnplantorna, Prostatabröderna och Riksföreningen Vuxendöva i Sverige. Dessa blir nu utan statsbidrag.

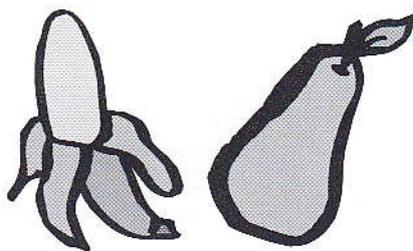
Bakgrunden är att allt fler organisationer vill dela på kakan från staten. I år skulle enligt

Socialstyrelsens förslag dryga 129 miljoner kronor fördelas på 54 organisationer.

Socialminister Margot Wallström har efter protester från handikapprörelsen beslutat att utreda konsekvenserna av en sådan förändring innan man sätter den i verket.

(ikapp) ■

Bättre äta frukt och grönt än vitaminpiller?



Svenska folket köper mineraler och vitaminer, så kallade antioxidanter, för 600 miljoner kronor om året. Men någon vetenskaplig dokumentation som bevisar att man blir friskare av dem finns inte. På årets läkarstämman redovisades en ny utvärdering av all relevant forskning på området. Enligt rapporten, som kommer från Statens beredning för medicinsk utvärdering i samarbete med Folkhälsoinstitutet, har vitaminer och mineraler i pillerform ingen förebyggande effekt på svåra sjukdomar.

En varierad kost med rikligt innehåll av frukt och grönsaker kan dock ha betydelse. Vitaminer och mineraler därutöver tycks sakna effekt. Undantaget är C-vitamin, som i stora dagliga doser kan lindra – men ej förhindra – en pågående förkylning.

Bristen på vetenskapliga bevis behöver dock inte betyda att effekten inte finns. Man pekar också på behovet av ytterligare forskning och bättre utvärderingsmetoder.

(ikapp) ■

Vitaminpiller – nyttigt eller onödigt?



Ja det är en fråga som ofta syns och hörs. Men varför äter då svenska folket så mycket som det görs? Förmodligen för att de tycker sig må bättre, eller...?

Sedan jag själv blev opererad för sju år sedan äter jag mycket grönsaker för att få vitaminer liksom att jag kompletterar med vitaminpiller. Då i första hand C-vitamin för att slippa förkylningar och jag har på dessa år bara råkat ut för två riktiga förkylningar. Om det nu är på grund av piller eller nyttigare kost vill och kan jag inte avgöra. Det viktiga är ju att det fungerar för mig. Kan det vara så att jag med dessa piller påverkar mitt psyke och säger, jag äter C-vitamin så jag blir inte förkyld. Man brukar ju säga att tron kan flytta berg, det ligger nog något i det.

Har ni synpunkter på detta hoppas jag att ni skriver några rader och berättar om er uppfattning.

Per-Arne Herbertson ■

Gibeck LaryCares röstgenerator

För ganska länge sedan nu informerade vi i denna tidning om vår nya röstgenerator och vi har även visat den några gånger ute på kliniken. Många har varit intresserade av att vet mer om den och också av att köpa den.

Det känns i ett sådant läge naturligtvis tråkigt att inte ha en färdig produkt att kunna erbjuda. Saken är den att för att vi ska

kunna sälja röstgeneratören i Sverige så måste den uppfylla vissa krav och från juni detta år måste alla våra produkter vara CE-märkta. Just denna produkt, som vi inte själva tillverkar, är gjord i USA och även om den säljs med stor framgång "over there" så måste vissa dokument och godkännande göras innan vi kan sälja den här hos oss.

Vi på LaryCare beklagar verkli-

gen att detta drar ut på tiden och lovar att återkomma så fort vi gått igenom den här processen. För en sak är klar, produkten är mycket bra och dessutom mycket uppskattad som ett komplement till de modeller som idag används.

Bästa hälsningar
Eva von Krusenstierna
LaryCare ■

Dator – ett hjälpmedel eller bara en leksak för ungdomar?

Jag använder datorn till:

- Bankärenden.
- Få tung hundmat levererad till dörren.
- Handla böcker och ibland mat som levereras hem.
- En del apoteksärenden samt information från apoteket.
- Skicka e-post till personer eller företag som är svåra att få tag på (orkar inte sitta i telefonkö...)

Sedan ska villigt erkännas att jag leker lite med den också, som att skriva artiklar, bygga hemsidor, göra (förhoppningsvis) roliga tidningar till min systerson och skriva snygga brev.

Jag blev gravt talhandikappad och dessutom ensamstående för en tid sedan.

För ca 1 år sedan fick jag av tolkcentralen prova texttelefon på dator. Fördelen är att det är en stor skärm så att jag verkligen ser vad som sägs till mig.

För mig är texttelefonen en enorm hjälp, jag kan relativt självständigt ha kontakt med vem jag vill.

Upptäckte datorn efter hand

Efterhand upptäckte jag också datorn som hjälpmedel även inom andra områden, genom elektronisk post kan jag nå samtliga företag och de privatpersoner som har Internet. Jag behöver inte ens berätta att jag är handikappad utan i dessa kontakter "kan jag

vara normal". Men det finns också en databas som heter "Frukträdet" där funktionshindrade kan få kontakt med varandra. Ännu har jag inte lyckats lära mig hur det fungerar men Tolkcentralen och Tal-tjänst är väldigt generösa med sin hjälp.

Babbla som förr

Genom dator kan jag babbla som förr och jag behöver inte resa någonstans vilket är rätt besvärligt för mig. Nu vet jag att många tycker att datorer "inte är för mig", "att det är för svårt" och "jag har hitintills klarat mig utan... så jag klarar mig nog i fortsättningen också".

Det är sant men hela samhället använder datorer i större utsträckning. Snart utgår de ifrån att man har en e-post adress (en adress för elektronisk post).

Hjälp med mycket

Jag får hjälp med mycket av datorn, t ex behöver jag inte åka och handla om jag inte nödvändigtvis vill det. Jag kan handla genom datorn och få det levererat till dörren, banken ligger flera mil härifrån så det är skönt att kunna göra sina bankärenden hemifrån.

Att skriva roliga tidningar till sin systerson verkar kanske överdrivet men jag har en systerson som nu är 7 år. Han och jag har alltid haft en nära kontakt vilken har avbrutits mycket på grund av mina handikapp. Att fritt få



uttrycka vad jag tänker, skämta med honom osv. betyder mycket för mig och förhoppningsvis även honom. Dessutom var jag fritidspedagog till professionen och behöver göra saker för barn och ungdomar.

Tid över för trevliga saker

Kanske är det lättare att närma sig datorn om man först skriver ned vad man behöver hjälp med och får hjälp av en sakkunnig att berätta vad datorn kan göra åt dig. Jag och min assistent får nu tid till annat, t ex gå på teater vilket är mycket trevligare än att stå på banken...

Om du vill höra av dig till mig med frågor eller åsikter, antingen genom att skriva i Lary eller hem till mig.

Susanna Ruben
Aspviksv.24
134 38 Gustavsberg
Txt: 08-570 331 79
E-post: susanna.ruben@swipnet.se

Bättre bastandvård och särskilt stöd till tandvård för funktionshindrade

Inget högkostnadsskydd föreslås men människor med funktionshinder får 60 procent av kostnaderna för tandvård täckta. Människor som bor på sjukhem eller i andra särskilda boendeformer ska få tandvård via landstingen. Det föreslår den nya tandvårdsutredningen som också innebär en satsning på bastandvård för hela befolkningen.

Dagens tandvårdsförsäkring ger ekonomiskt stöd till en liten del av befolkningen som behöver mycket dyr tandvård. Samtidigt har det de senaste åren kommit rapporter om att människor inte har råd att gå till tandläkaren för "normalt underhåll". Idag får man betala hela sin tandvård upp till 1300 kronor själv, därefter betalar staten 35 procent av kostnaden. När tandvården är dyrare än 13 500 kronor betalar staten 70 procent.

Utredaren Karin Olsson föreslår att man vänder upp och ner på hela systemet. Enklare tandvård ska sub-

ventioneras med 30 procent för vuxna. De mellan 20-29 år får även denna subvention för själva undersökningen. Människor som behöver dyr tandvård som implantat och bryggor får betala det helt själv. De som på grund av sjukdom och/eller funktionshinder behöver mer tandvård får 60 procent av kostnaderna täckta, både för bastandvård och dyrare behandling som protetiska åtgärder, tandreglering och bettfysiologi. Sådan tandvård måste dock förhandsprövas av försäkringskassan. Hjälpmedel som eltandborste och andra hjälpmedel för tandvård för människor med funktionshinder ska även det subventioneras med 60 procent. Något tak för vad tandvården får kosta den enskilde finns inte i det nya förslaget. Däremot tar landstingen över ansvaret för viss tandvård som då kommer att ingå i den vanliga sjukvården och därmed omfattas av högkostnadsskyddet för vård på 900 kronor per år. Det

rör människor på sjukhem och i andra särskilda boenden. Utredningen konstaterar att människor inom kommunal omsorg inte har råd att gå till tandläkaren eftersom kommunen tar så mycket betalt för boende och hemtjänst. De grupper utredningen vill prioritera är till exempel psykiskt sjuka, äldre och yngre funktionshindrade som behöver särskild service och omvårdnad samt alla som omfattas av LSS.

Människor som behöver tandvård på grund av en kortare sjukdomsbehandling ska också få det inom den vanliga sjukvården. Som exempel ges behandling av tandskada på en epilektiker, tandvård efter strålbehandling samt utbyte av amalgam då en läkare rekommenderar detta. Den nya tandvårdsutredningen som bär namnet "Tänder för alla" föreslår att det nya systemet börjar gälla 1999.

(ikapp) 980119

Ny på kansliet

Den första januari i år började jag arbeta på Stiftelsen Laryngfonden som ansvarig för distributionen av brevmärken. Jag heter Monica Lindahl, är 38 år, gift och har fyra barn. I 20 år har jag arbetat på olika avdelningar och mottagningar inom sjukvården. Hösten-96 stängde Löwenströmska sjukhusets intensivvårdsavdelning där jag arbetat de sista åren. Jag blev övertalig och fick ett års betald studietid som avgångsvederlag. Jag bröt helt med sjukvården och började läsa ekonomi och administration, vilket jag inte ångrar. När jag desutom hade turen att få ett arbete som jag tycker är intressant och stimulerande känns allt bra inför framtiden. Jag har kommit till en positiv arbetsplats med mycket

glada och trevliga människor.

Jag hoppas på ett gott samarbete med er alla.

Monica Lindahl ■



Monica Lindahl

Svenska Laryngförbundets historia

När förbundet fyllde 25 år så skrevs de åren som gått in i en välformulerad skrift. Tiden går och snart är vi vid den dagen som SLF fyller 35 år och det vore värdefullt att kunna dokumentera så mycket som möjligt. Vi är tre personer som nu arbetar med detta viktiga arbete, vi är Siv Baglien, Eric Hermansson och undertecknad.

Vi vill gärna att ni hör av er till någon av oss om ni har något som ni tycker bör vara med i förbundets historiebok, alla detaljer är viktiga och naturligtvis vill vi gärna låna bilder som ger extra färg till texten.

Per-Arne Herbertson ■

Mirakelmedicin?

Är den brasilianska barken IPE ROXO en mirakelkur mot cancer?

Kan en gammal brasiliansk indianmedicin bota olika cancersjukdomar? Läkare till tidigare cancerpatienter säger ja! I Sydamerika har man livligt diskuterat denna sensationella upptäckt medan den övriga världen inte hört mycket om detta.

Det är emellertid ett känt faktum att sydamerikanska läkare med framgång använder indianmedicin till att behandla olika cancerformer, t.ex. leukemi och andra allvarliga sjukdomar.

Den aktuella växten kallas IPE ROXO och säljs under många namn. Den är bland annat känd som "röd Tecomo" på grund av sina scharlakansröda blommor eller som Taheebo. Den växer i de varma delarna av Sydamerika, Brasilien, norra Argentina, Paraguay, Bolivia osv. Barken av detta träd användes av medicinmännen i Guarani- och Typi-Nambostammen långt innan spanjorerna kom till Sydamerika.

Upptäckten att växten hade kraft att bota cancer gjordes för ca 25 år sedan, när en familj från Sao Paulo hade en fest efter en tur till Rio de Janeiro. Vid kvällsmaten berättade de om en av sina släktingar – en flicka – som hade cancer. Läkarna stod maktlösa och hade talat om för flickan och hennes föräldrar att hon inte hade lång tid kvar att leva. En kvinnlig släkting vände sig emellertid till en medicinman i en indianstam. Han berättade för henne att cancer kunde botas med en dryck, gjord på barken av ett visst träd. Medicinmannen gav damen en liten påse med denna bark.

Den unga flickan och hennes föräldrar trodde först inte på medicinmannens dryck, men så hände det sig att den unga flickan hade en egendomlig dröm. I drömmen såg

hon en munk som sa: "Drick te av den bark som indianen har givit dig, så kommer du att bli frisk". I början lade flickan ingen vikt vid detta, men när hennes tillstånd förvärrades upprepades drömmen. Till slut bestämde hon sig för att pröva teet.

Smärtan försvann och uppmuntrad av resultatet drack hon teet varje morgon. Innan det hade gått en månad var hon frisk och hennes föräldrar fick av läkaren veta att det inte fanns något spår av cancer.

En av de mest intresserade gästerna vid festen var läkaren Orlando dei Santi från det närbelägna sjukhuset i Santo Andre, där hans bror låg dödssjuk i cancer. Han hade just opererats, men utan positivt resultat, och läkarna fann hans tillstånd hopplöst.

Under sina medicinska studier hade doktor Santi lärt att det var nödvändigt att undersöka varje okänd medicin, t.ex. det slags te som användes av indianerna, innan man över huvud taget kunde tänka på att använda den. Han hade lärt att man först måste extrahera växtens aktiva beståndsdelar och därefter prova dem i laboratoriet. Slutligen skulle medicinen patenteras och produktionen överlätas till en erkänd farmaceutisk firma.

Endast då, när medicinen hade kommit ut på marknaden kunde man använda den på en patient. I annat fall skulle en läkare kunna anklagas för kvacksalveri. Detta är givetvis det korrekta tillvägagångssättet enligt de medicinska auktoriteterna i Brasilien och hela den civiliserade världen, även om erkänd farmaceutisk medicin förstör tusentals människor varje år.

Lyckligtvis beslöt läkaren att inte följa dessa föreskrifter. Han tog istället barken, kokade den i vitt vin, blandade den varma vätskan med apelsinsaft och lät sin bror dricka den på fastande mage. Som genom ett under upphörde

patientens smärta och han kunde sova lugnt. Efter en månads behandling med teet skrevs han ut från sjukhuset och en grundlig undersökning visade inga spår av cancer.

Efter denna överraskande utveckling beslöt läkarna vid det kommunala sjukhuset i Santa Andre sig för att bryta reglerna till fördel för andra cancerpatienter och de började behandla de patienter vars sjukdom var långt framskriden. Detta hände i slutet av 1960.

Sedan dess har läkarna vid sjukhuset konstaterat att smärtorna hos patienter med leukemi eller andra cancersjukdomar har försvunnit inom loppet av några timmar liksom att många patienter efter ca 30 dagars användning av detta te inte längre visade symptom på cancersjukdom.

Läkarna har även kunnat notera att teet hjälpt vid andra sjukdomar.

Reds anmärkning:

Detta är hämtat från ett faktablad som lämnas ut av ett företag som säljer naturprodukter. Från redsida kan vi inte lämna någon garanti för detta men det skulle vara av stort intresse att veta om någon av våra läsare provat detta eller någon annan naturprodukt och därmed kanske kan ge fakta i detta ämne.

Om dessa "mirakelmediciner" finns så måste ju frågan bli: Varför används de inte?

Kanske finns det någon läkare som kan lämna synpunkter i denna fråga?

Ni som har synpunkter gällande naturläkemedel, skriv gärna och framför synpunkterna antingen de är negativa eller positiva.

Årsmöte hos Laryngföreningen Skaraborg

Efter en förfrågan från förbundsordförande Bo Persson körde vi tisdagen 23/2 från Halmstad för att besöka Laryngföreningen Skaraborgs första årsmöte. Trots snöoväder kom vi lyckligt fram.

Vi började med kokat kaffe, hembakade bullar och sockerkaka som två damer bjöd på, därefter började mötet.

Årsmötet var ganska snabbt avklarat då det var väl förberett. Hela styrelsen omvaldes. Efteråt diskuterades bland annat föreningens framtida arbete och hur viktigt arbetet på sjukhusen och vårdcentralerna samt kontakten med personalen på olika sjukvårdsinrättningar. Att sprida informationsbroschyrer är ett viktigt arbete.

Med på mötet var också en representant från ATOS, Birgitta Raderberg, som informerade om sina produkter. Produkternas för och nackdelar diskuterades ingående.

Sedan var det tid för oss att tacka för en trevlig och givande eftermiddag och påbörja hemresan.

*Ulla och Åke Karlsson
Hallands Laryngförening ■*



Den omvalda styrelsen: Per Eggen, ordförande, Lolita Andersson, kassör och Ingalill Östberg, sekreterare.



Två kaffekokande damer.



Birgitta Raderberg, ATOS representant.

Sjukhuspatienter missnöjda med bemötandet inom vården

En ny studie från Spru, där 3.200 patienter från medicin- och kirurgavdelningar på åtta sjukhus i Sverige intervjuats, visar att de flesta är nöjda med själva vården. Däremot kritiserar de hur man bemötts som patient.

Mer än var tionde patient har någon gång under sjukhusvistelsen känt sig arg, besviken eller kränkt. 30 procent fick inte resultaten från undersökningar och prover förklarade för sig, 40 procent fick inte

veta hur deras sjukdom skulle inverka på deras dagliga liv och inte heller vilka biverkningar deras mediciner kunde ge. Varannan patient kände sig inte delaktig i besluten om vården som de fick. 60 procent fick inte diskutera sin oro och ängest för sjukdomen med någon läkare och så många som två tredjedelar visste inte vart de skulle vända sig om de hade klagomål när det gällde vården.

Landstingsförbundets databas ■

Sjuksköterskor på utbildningsdagar

med hjälp av medel från Laryngfonden

Tack för bidraget till våra studiedagar på Åtorps Herrgård. Vi hade två stimulerande och givande dagar i en underbar miljö. Ett hundratal Öron-, näs- och hals-sjuksköterskor från norra till södra Sverige var representerat.

Första dagen bestod av medicinsk föreläsning om sväljningssvårigheter, det är många orsaker till denna problematik, bl.a. cancer och biverkningar efter behandlingar.

Bemötande av patienter var ett område som fick oss åhörare att tänka till, det är nyttigt att höra personal berätta om sina upplevelser som patient.

Första dagen avslutades med ett alltid lika intressant som stimulerande ämne, kosten och dess betydelse vid cancersjukdom.

Vi avslutade första dagen med gemensam middag och samkväm. Det är glädjande att kunna träffa kolleger från andra delar av landet och utbyta erfarenheter.

Andra dagen startade med föreläsning av tandläkare, han talade om munhålan betydelse för vårt välbefinnande. När vi av olika anledningar får sjukdomar eller reaktioner av behandling i munhålan är det värdefullt att ha ett bra samarbete mellan tandläkare och personalen på vårdavdelning. Patienten skall alltid ha optimal vård.

Sjuksköterskor redovisade olika studier i samband med operationer, bl a smärta i samband med olika operationer. Livskvalité hos snarkopererade var ett annat intressant föredrag. Dagen avslutades med föreläsning om jämställdhet, det var den enda manliga sjukskötaren i sällskapet som talade om detta ämne.

Det var stimulerande att få lyssna till intressanta föreläsningar och utbyta erfarenheter i dessa omorganisationernas tider.

Tack för att Ni finns och stöttar oss.

Gunnel Svensson ■

Karl-Erik hedersmedlem!

På Sydöstra Laryngföreningens 25-års jubileum utsågs Karl-Erik Eriksson till hedersmedlem i Svenska Laryngförbundet och Sydöstra Laryngföreningen. Förbundsordförande Bo Persson överlämnade diplom och standar.

Karl-Erik har varit med i föreningen sedan den bildades 1972. Han har bistått de olika styrelserna med råd och hjälp hur en förening skall skötas. Han har arrangerat resor och framför allt rehabiliteringssammanskomster av olika slag. Han har gjort collage och utställningar för att sprida kännedom om orsakerna bakom vår sjukdom, och vår förenings arbete. Valberedningens sammankallande har han varit i många år.

Under en period var Karl-Erik ordförande i Svenska Laryngförbundet, samt ledamot av styrelsen för Laryngfonden.

Genom allt arbete som Karl-Erik gjort för Förbundet och i Föreningen är han en mycket välförtjänt hedersmedlem.

Nils ■



Fr v Karl-Erik Eriksson och SLF:s ordförande Bo Persson

Till minne av Nils Persson



Nils har hastigt lämnat oss i en ålder av 70 år. Under sin yrkesverksamma tid arbetade Nils som elinstallatör, han hade även egen firma under många år. 1973 drabbades han av strupcancer och blev kort därefter laryngektomerad.

Några år därefter fick han förtroendeuppdrag i Laryngföreningen i Lund, numera Södra Sveriges Laryngförening. Nils var föreningens sekreterare under många år. Nils har även haft uppdrag i Svenska Laryngförbundets styrelse och deltagit i konferenser och kongresser såväl inom landet som övriga Nordiska länder. Vid sin bortgång var Nils ordförande i vår förening, det är en stor förlust att Du inte finns med oss längre. Jag vill personligen framföra ett stort tack för ett mycket gott samarbete under drygt åtta år och för att jag fått ta del av Din kunskap i föreningsfrågor inom vårt område.

Tack för allt.

Södra Sveriges Laryngförening

Gert ■



Snart är våren här!



Shiatsu – Vad är det?

Av en vän blev jag rekommenderad att prova Shiatsu, hon tyckte att jag kunde behöva det efter en väldigt jobbig tid.

Under 1996 första del både strålbehandlades jag och genomgick en total glossektomi (tog bort hela tungan).

Tyvärr har jag också en godartad tumör som sitter på balanssinnet den är stor att den trycker mot hjärnbalken och ger mig domningar i vänster sida. Dessa domningar var påtagliga, jag var mager och hade mycket ångest.

Shiatsu är en form av massage, en japansk sådan som kan jämföras med akupunktur men utan nålar. En form av akupressur och handlar ytterst om att hjälpa kroppen att åter komma i balans. Att stimulera kroppens egna läkeförmåga. Du kan läsa mer om dem på deras hemsida ifall du har tillgång till Internet, adressen är:



**Stockholms
Shiatsu H Institut**

www.shiatsu-h.se

Ganska nervös var jag första gången jag gick dit. Men möttes av ett lugn. Lugn musik, värme och absolut inget spring i korridorer, bara denna miljö fick mig att slappna av oerhört. Jag fick klä av mig ner till underkläder och blev behandlad över hela kroppen. Det var inte bara skönt utan det kändes också. Men det kändes på ett bra sätt. Redan efter ett par behandlingar mådde jag mycket bättre. För mig har domningarna i vänster sida försvunnit till ca 60%. Jag känner mig mycket gladare och personli-

gen tror jag att det beror på Shiatsun. Jag blev dessutom väldigt förvånad när mina gamla födelsemärken började försvinna! Shiatsu-H Institutet kan om inte lova friskhet så åtminstone lindring. Många försäkringskassor har upptäckt detta institut och hjälper till med medel, det är som ni säkert förstår ganska dyrt. Institutet ser sig inte som ett alternativ utan som ett komplement till Landstingets vård och samarbetar med glädje. Jag har fått möjlighet att fortsätta ytterligare några behandlingar tack vare medel från Laryngfonden. Detta är något som passar mig bra och förhoppningsvis även dig.

Men kritisk har man alltid rätt att vara.

Susanna Ruben ■

Sydöstra Laryngföreningen 25 år



Deltagarna vid festmåltiden.

Den 13-14 december 1997 firade Sydöstra Laryngföreningen sitt 25-års jubileum på Scandic Hotell i Linköping. Det blev en mycket trevlig samvaro med stor anslutning av medlemmar och inbjudna gäster.

Under middagen läste Christina Danbolt, som var kvällens värdin-

na, en historik över dom gångna 25 åren som var sammanställd av Ann-Britt Eriksson.

Till hedersmedlem i Svenska Laryngförbundet och Sydöstra Laryngföreningen valdes Karl-Erik Eriksson.

Välgångsönskningar fick vi mottaga från Dr Jan Olofsson,

Dr. Jan Lundgren, Logoped Yvonne Vernersson, och Öron- Näsa- och Halskliniken US.

Även gåvor från Svenska Laryngförbundet, Stiftelsen Laryngfonden, Gibeck Lary Care, avd.27 ÖNH samt ABF Östergötland som bjöd på underhållningen. Vilken framfördes av sånggruppen "Visgåva"

Bland gästerna kan nämnas Bo Persson och Gert Hall från Svenska Laryngförbundet Gun-Marie Larsson Stiftelsen Laryngfonden och ordf. i HSO Östergötland Ingemar Svedin Efter frukost på söndagen var så jubileumsfirandet slut, och var och en åkte till sin hemort med förhoppning om att Sydöstra Laryngföreningen får fortsätta och utvecklas i en positiv anda.

Nils ■

Teneriffa-resan i februari 1998

Vad är det Kanarieöarna har som inte Sverige har? Sol, sol, sol... Fast när vintersvenskarna kommer med (tunga) väskor och ska ta uppförsbacken till hotellrummen, önskar dom sig nästan svenskt väder... Och det tar ett tag att vänja sig vid +30 grader i skuggan på balkongen. Men vi har ju tid på oss. Och kan svalka oss i poolen om vi vågar och orkar.

Man undrar var fåglar och grönska finns – och så gör man en tur runt ön och hittar både det ena och det andra, t o m en glada. Eftersom sirroccon med den kraftiga sandblåsten kommit dagen innan, gläds man åt det bättre klimatet på nordsidan. Och tänk att få se "buskage" med steglitsia, bomullsbuskar och den i Sverige nya bekantskapen Protea "i verkliga livet"! Världens äldsta (?) drak-

blodsträd – som är en irisart var fascinerande men den blodliknande saven såg vi inte. Och så lärde vi oss vad tapas är – tilltugg till alla de viner vi bjöds på.

Att åka buss på egen hand har sina poänger. Ingen vet exakt när de går, varifrån de kommer eller var de stannar till. Men vad gör det? Vi prövar på och har ibland en enorm tur. Och i huvudstaden Santa Cruz fungerar det perfekt, på en föredömlig bussterminal. Där såg vi förresten nästa fågel (!) möjligen en stare eller trast. Men det finns sparvar vid hotellet – trots katten som smyger överallt.

Saluhallar i främmande länder lockar alltid – och marknader. Och svenska kyrkan i Los Cristianos har ju kaffe och kanelbullar och svenska tidningar. När man måste sköta sin mathållning själv är man

glad att ha butik "i huset". Bekvämt men inte särskilt billigt. Billigt var det däremot "på lokal". Och budkavlen gick runt när någon upptäckt ett bra ställe. Det fanns flera trevliga sådana. På ett hade man så härlig musik att "de gamle" vågade sig på en svängom utan käpp, till allmänhetens förtjusning.

Och vilka var då vi som hade förmånen att, tack vare Thord Andéhring, få företa denna fina resa? Ja, det var en skön blandning unga och gamla, ensamma och par, "sjuka" och medföljande samt en "härlig" sjuksköterska, alla med en gemensam nämnare: laryng. Och så positivism.

TACK!!

Ingrid och Gösta
Kay Elghufvud ■

Tänk positivt! Säg till dig själv varje morgon:

Det här blir en fin dag!
Jag klarar av mer än jag tror!
Ingenting blir bättre för att man oroar sig!
Man kan aldrig göra mer än sitt bästa!
Alltid finns det något att glädja sig åt!
Jag känner mig i utmärkt form!
Idag skall jag göra någon glad!
Det är ingen idé att deppa!
Livet är härligt!

STÖDKOMPISARNA I Göteborg

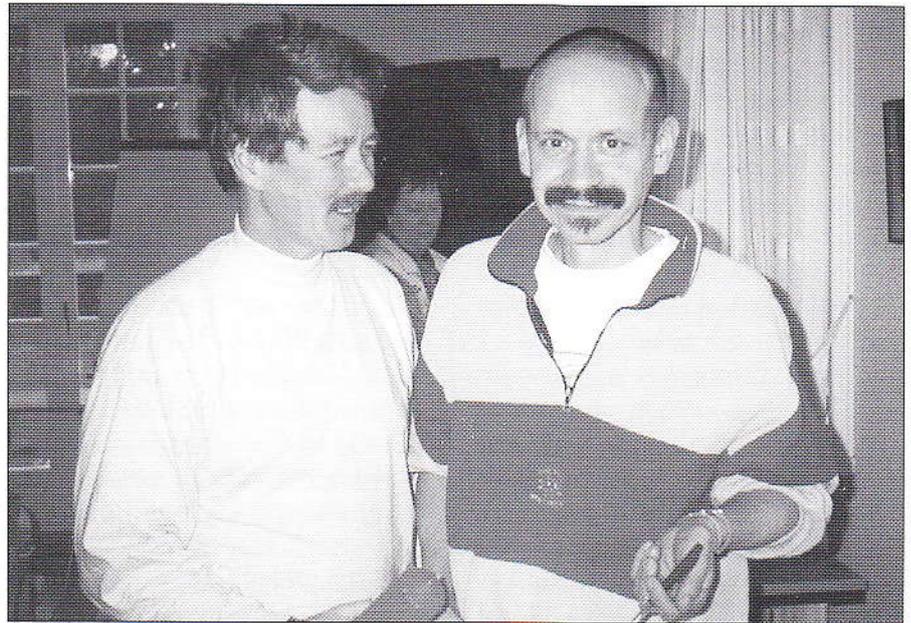
Sedan 1992 finns i Göteborg en stödgrupp av före detta cancerpatienter som har eller har haft cancer i munhåla och hals. Gruppen kallar sig Stödkompisarna, tidigare Cancerkompisarna

Totalt finns 25 talet personer registrerade. På varje månadsmöte brukar 5-10 personer delta för att samtala och stödja varandra samt knyta kontakter med nya intresserade medlemmar.

Viss stödjande fadderverksamhet förekommer även.

Efter det att behandlingen avslutats börjar återhämtningen i intervaller och under lång tid finns behov av att behandla de tyngsta biverkningarna men även få möjlighet till mentalt efterarbete.

Till det yttre har patienten klarat sig och är utskriven, men med olika handikapp, nedsatt såväl fysiskt samt psykiskt, ofta med oro, depressioner och bristande självförtroende. Utmärkande för rehabiliteringsfasen är tillstånd av instabilitet och isolering, även



Stefan Kragell från Stenungsund och Lasse Persson från Göteborg är nöjda efter temahelgen "Skapa en positiv livssyn".

inom den egna familjen. Behovet av stöd för anhöriga har också visat sig stort i rehabiliteringsfasen. Återgång till normalt liv är för många mycket krävande.

Inom flera områden av vårt samhälle uppmärksammas idag

vikten av psykologisk krisbehandling för personer som råkat ut för traumatiska livshotande krissituationer.

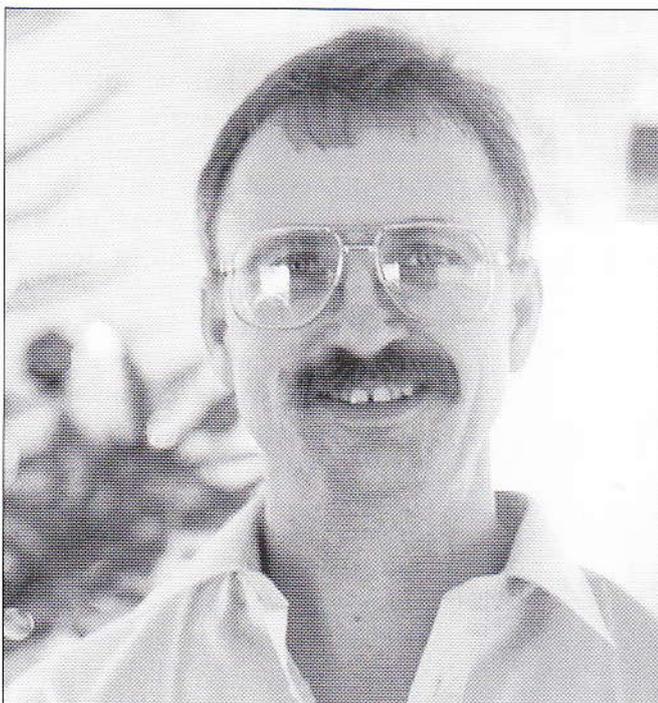
Det har visat sig att dessa typer av insatser motverkar de negativa mentala efterreaktionerna och påskyndar återgången till ett normalt liv.

Vanligt att hamna i psykisk kris

Från en allvarlig cancerdiagnos med intensiva behandlingar till rehabilitering är patienten under långa tider hänvisad till sig själv, utan möjlighet till någon av nämnda stödformer. Det är inte ovanligt att patienten kommer in i psykiska kriser även flera år efter avslutad behandling.

En sådan här stödgrupp kan vara till mycket stort stöd för patienten efter avslutad behandling. Det har dock visat sig att det kan vara svårt att organisera och utveckla en sådan grupp samt att nå ut till patienter enbart med ideella krafter på kvällstid.

Tack vare Laryngfonden som stött gruppen med ett projektbi-



Stig Dahlgren erbjuder stöd och terapisaamtal samt leder temahelger för cancerpatienter.

drag under ett halvt år för att avlösa en person, Stig Dahlgren en dag per vecka. Stig Dahlgren har en grundläggande psykioterapiutbildning samt har själv haft cancer i mun och hals.

Han arbetar då dels med att försöka träffa alla patienter på JK Sahlgrenska Sjukhuset som drabbats av cancer i munhåla och hals. Dels före dels efter avslutad behandling och erbjuder dem stödsamtal och kontakt med gruppen.

Stig Dahlgren bedriver även från en lokal nära Sahlgrenska Sjukhuset gruppsamtal, enskilda samtal eventuellt även anhörigsamtal på tisdagar.

Vid behov gör han även hembesök.

Han sammanför äldre medlemmar och sådana som nyligen blivit behandlade, han förmedlar "faddrar" samt organiserar upp möten och aktiviteter

TEMAHELGER PÅ TEMAT

"ATT SKAPA EN Positiv LIVSYN"

I projektet ingår även att Stig Dahlgren organiserar och leder två stycken temahelger på en kursgård utanför Göteborg.

Stödkompisarna har stor kunskap

En mycket stor samlad kunskap finns i en sådan grupp om såväl lidande, ångest och oro men också hur man kommer igenom detta och går vidare. Att på detta sätt tillsammans med andra få bearbeta sina upplevelser och sina känslor ökar möjligheterna att gå vidare utan att blockera sitt känsloliv. Vid sidan av samtal kan avslappningsövningar, mental träning och målning av inre bilder förekomma.

Deltagarna får även arbeta med målbilder, hopp och framtidstro samt sätta upp förändringsmål som leder till ökad livslust och liv-

skvalitet trots sina besvär. Att under en sådan temahelg få möta likasinnade på ett djupare plan skapar en fin gemenskap i gruppen och kan skapa nya kontakter som kan vara till stor glädje samt får deltagarna mer aktiva i stödverksamheten i framtiden.

Årets första helgträff hölls i helgen 21-22 Februari med tio stycken deltagare från västra Sverige och var mycket uppskattad.

Tack Laryngfonden som möjliggjort denna temahelg. Det har för mig varit en god och effektiv fortsättning på mitt personliga arbete att komma tillbaka efter min cancer i tonsill och gom.

– Om förbundet skulle ha användning av mig som stödkompis, föredragshållare eller dylikt ställer jag gärna upp, säger Stefan Kragell från Stenungsund.

Nästa temahelg blir i slutet av maj och alla intresserade inom målgruppen är välkomna.

Stödkompisarna ■

*Larycom*TM

Larycom – kommunikation för framtiden!

Vi på LaryCare har nu kommit igång med vår nya klubb, Larycom!

Larycom är öppen för alla som är laryngektomerade eller på något sätt kommer i kontakt med laryngektomerade personer. Vi hoppas att Larycom skall främja kommunikation och samarbete mellan enskilda individer, de olika förbunden och specialistgrupper inom sjukvård och forskning.

Syftet är att öka kommunikationen mellan alla som berörs av laryngektomi och därigenom

skapa en grogrund för nya idéer och förbättringar inom laryngektomi-området. I vårt nyhetsblad kommer det förutom en del artiklar även finnas en diskussionsspalt, där nya ämnen kommer att behandlas varje gång. Här är givetvis alla era synpunkter viktiga för att det skall bli en bra diskussion! Vi hoppas därför att Ni som redan anmält er skriver, faxar, ringer eller e-postar in till oss om ni har något ni vill ta upp i vårt nyhetsblad. Vi tar tacksamt emot alla förslag!

Det har varit glädjande för oss på LaryCare att se att antalet

intresserade för vår nya klubb har varit så stort! Alla ni som ännu inte anmält er, skicka in en ansökan eller hör av er till oss på LaryCare på nedanstående adress. Alla som anmäler sig får en liten present.

– Gå inte miste om detta!

LaryCare
Kanalvägen 3A
Box 718
194 27 UPPLANDS VÄSBY
Tel nr: 08-594 102 68
Fax nr: 08-594 102 58
E-post: lisa.jensen@gibeck.se

Staten stäms för skador av rökning

56-årigs död pilotfall. Anhöriga kräver miljonbelopp i skadestånd.

Av Torbjörn Sohlström
08-738 1012

Svenska staten stäms för skador orsakade av rökning. När advokat Leif Silbersky ser ut att misslyckas med sin juridiska process mot tillverkaren av cigaretterna - tobaksbolaget Swedish Match, satsar Bengt Sternung nu på en stämning mot kontrollinstansen - den statliga myndigheten socialstyrelsen.

- **De hade ansvaret.** De borde ha varnat folk för riskerna redan på 60- och 70-talet, säger Sternung. Redan då fanns forskning som visade på tydliga samband mellan rökning och lungcancer, men den informationen spreds inte till allmänheten. Sternungs pilotfall gäller en 56 år gammal man som hösten 1996 avled på Östersunds sjukhus.

Mannen hade varit storrökare under större delen av sitt liv och kunde, trots varningar från läkare, inte sluta med cigaretterna. Inte ens när han under de sista åren var så sjuk att hans missbruk blev direkt livshotande kunde han avstå från sin rökning.

- **Han hade helt enekit** blivit beroende, säger Sternung. Men när han började hade ingen berättat att cigarett var beroendeframkallande.

För de efterlevandes räkning kräver Sternung skadestånd på miljonbelopp av staten. Om staten, i form av justitiekanslern (JK), vägrar gå med på kraven hamnar målet i domstol.

Advokat Leif Silbersky har i ett liknande ärende försökt få ut ersättning från cigaretttillverkaren Swedish Match, men enligt Bengt Sternung är den enda möjligheten är att stämma myndigheterna.

- I Sverige måste man gå på hela systemet, säger han. Man måste kräva ersättning av dem som en gång godkände produkten. Att gå på tillverkaren fungerar kanske i USA, men inte här.

Till sin hjälp har Bengt Sternung engagerat den amerikanske advokaten Frederic Halstroem. Tanken är att han i processen mot den svenska staten ska bidra med erfarenheter från de uppmärksammade skadeståndsmålen mot tobaksjättarna i USA.

Rökningens skador

Äntligen vill jag säga, så börjar tankegångarna gå i rätt riktning. Enligt min uppfattning är det fel att stämma leverantören, faktum är ju att Svenska Staten för många år sedan gav dåvarande Tobaksmonopolet i uppdrag att tillhandahålla tobak till svenska folket.

Detta är vad jag vet inte återkallat för då borde ju tobaken vara förbjuden, att leverantören ett antal gånger skaffat sig nytt namn påverkar ju inte grunden.

Per-Arne Herbertson ■

Svenska Laryngförbundets läns och regionalföreningar med kontaktpersoner

Falun: Larynföreningen Dalarna

Holger Andersson
Rådmansv. 27, 791 61 FALUN, Tel 023-160 95

Gävle: Laryngför. Gävleborg med Norrland

Siv Baglien
Oxtorget 1 B, 826 32 SÖDERHAMN, Tel 0270-164 59

Göteborg: Laryngföreningen Göteborg

Box 12053, 402 41 GÖTEBORG, Tel 031-42 30 28
Eric Hermansson
Gitarrg. 1, 421 41 GÖTEBORG, Tel 031-47 87 63

Halmstad: Hallands Laryngförening

Hilding Högstedt
Niklas Måns Väg 8, 269 39 BÅSTAD, Tel 0431- 693 05
Olle Hansson, Box 5054, 312 05 SKOTTORP, Tel 0430-201 31

Linköping: Sydöstra Laryngföreningen

Nils Björck
Mårdstigen 4, 590 30 BORENSBERG, Tel 0141-410 46

Södra Sveriges Laryngförening

Lennart Johansson, Tel 040-962 340
P A Hanssons väg 56B, 214 63 MALMÖ

Skaraborg: Laryngföreningen Skaraborg

c/o Per Eggan, Bredgatan 2A, 534 91 VARA
Tel 0512-152 77

Stockholm: Stockholms läns Laryngförening

c/o Gunnar Schneider
Henriksdalsringen 45, 4 tr
131 32 NACKA
Tel. 08-615 03 24

Uppsala: Uppsala Laryngförening

S:t Johannesg. 28, 752 33 UPPSALA. Tel 018- 56 09 36
Sven & Majny Eriksson, Ekbacken, Löt 740 11 LÄNNA
Tel 0174-220 84

Västerås: Västmanlands Laryngförening

Kaarlo Vuolle
Lerkärslg. 10, 723 51 VÄSTERÅS, Tel 021-41 74 76

Laryngföreningen i Örebro och Värmlands län

Per-Arne Herbertson
Vinkelgatan 4, 692 36 KUMLA
Tel 019-57 18 86
S-län:
Sten-Ove Pettersson, Styrbodsgatan 12, 652 27 KARLSTAD



Bankgiro: 5793-0661

Postgiro: 918258-5

STIFTELSEN LARYNGFONDEN – i kamp mot cancer

Laryngfonden – en fristående fond instiftad av Svenska Laryngförbundet – står öppen för ansökningar om bidrag, vilka kan beviljas i enlighet med fondens ändamål:

Fondens ändamål är att främja forskning och utveckling, särskilt inom områdena laryng-, hemilaryng- och glossektomi samt främja vård och rehabilitering för behövande

sjuka inom dessa områden, dock ej sådant som åligger stat, landsting och kommun, enligt gällande lagar, regler och praxis.

Ansökan om bidrag insändes till:

Laryngfonden
Barks väg 14,
170 73 Solna

POSTTIDNING B

Svenska Laryngförbundet

Barks väg 14

170 73 SOLNA

ATOS MEDICAL introducerar

Stoma Scarf



Stoma Polo



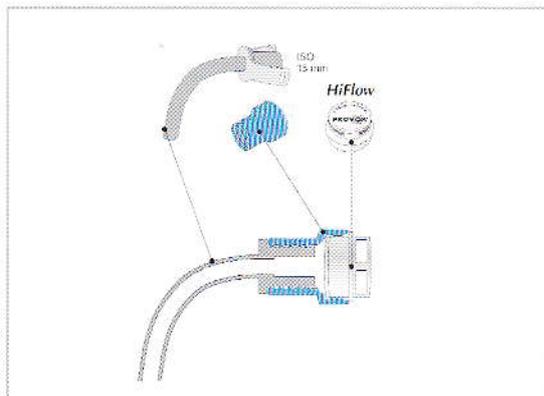
- Ca 50 olika mönster
- Bomull
- Bomull/polyester
- Bomullsjersey
- Polyester/viskos
- Band med kardborrförslutning

Kontakta oss för ytterligare information om priser, mönsterkarta samt artikelnummer.

Vi lottar ut totalt 5 st. scarfs och polos bland de inkomna förfrågningarna.
Ange om ni önskar scarf eller polo.

ATOS MEDICAL introducerar

PROVOX[®] Stomafilter Adaptor



Adaptor för att kunna använda stomafilter kassett på tracheal kanyl med ISO 15 mm koppling

- När tracheal kanyl användes postoperativt efter laryngektomioperation.
- För tracheotomerade patienter.

HiFlow kassetter (med lägre motstånd) rekommenderas i samband med användning av **PROVOX[®] Stomafilter Adaptor**

Orderinformation: Ref.no. 7246 (1 st Adaptor + 5 st HiFlow kassetter)

ATOS
MEDICAL

Box 183, 242 22 Hörby
Tel. 0415 198 00 Fax 0415 198 98
E-Mail: info@atosmedical.com
Web site: <http://www.atosmedical.com>

PROVOX[®] Stomafilter är patent sökt
PROVOX[®] är ett registrerat varumärke
ägt av Atos Medical AB

